

Проведення рухливих ігор на заняттях з футболу вимагало використання поруч із загальнозживаними прийомами регулювання навантажень (зміна кількості повторень вправ, умов їх виконання, ваги обтяження, тривалості й характеру відпочинку, оперування різними способами організації діяльності учнів, методами фізичного виховання та ін.) і таких способів, що передбачають зміну: тривалості гри; числа учасників гри; розмірів майданчика; правил гри; величини зовнішнього обтяження; характеру протидії суперника; емоційного чинника; ступеня фізичного та психічного напруження, що обумовлені складністю і новизною гри; кількості інвентарю, обладнання та його урізноманітнення.

Виступаючи одним із засобів та методів підвищення ефективності навчально-виховного процесу, рухливі ігри одночасно сприяли й формуванню у школярів стійкого інтересу до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Таким чином, розроблена методика використання рухливих ігор на заняттях футболом з учнями основної школи передбачає реалізацію системи засобів ігрового спрямування, що відповідає змісту техніки і тактики цієї спортивної гри, основним положенням виховання фізичних якостей і враховує статево-вікові особливості психофізіологічного розвитку школярів. Таке упорядкування рухливих ігор та ігрових завдань дозволяє, з одного боку, цілеспрямовано впливати на оволодіння прийомами гри у футбол, а з іншого сприяє вихованню фізичних якостей учнів, тим самим уможлиблює формування здорової, всебічно й гармонійно розвинутої особистості школяра. Навчально-виховний процес забезпечувався комплексом загально-педагогічних (словесними, наочними) і практичних методів: чітко регламентованих вправ, ігровим і змагальним. При цьому на кожному занятті дозування навантажень відповідало його педагогічним завданням, індивідуальним особливостям учнів, змісту рухливих ігор й пропонуваним вправ та умовам їх виконання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кругляк О. Я. Рухливі ігри та естафети в школі: посібник для вчителя / О. Я. Кругляк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. – 60 с.
2. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм : навчальний посібник / В. І. Наумчук. – Тернопіль: Астон, 2014. – 180 с.
3. Подвижные игры: учеб. пособие / И. М. Коротков, Л. В. Бьлеева, Р. В. Климова. – М.: СпортАкадемПресс, 2008. – 229 с.
4. Прохорчук О. Футбол у школі: навчальний посібник / О. Прохорчук. – К.: Шкільний світ, 2009. – 120 с.
5. Столітенко Є. В. Урок фізкультури з елементами футболу: навчання розпочато / Є. В. Столітенко // Фізичне виховання в школі. – 2002. – № 2. – С. 2–3.
6. Фалес Й. Г. Науково-методичні основи підготовки вчителів фізичного виховання до проведення уроків з футболу / Й. Г. Фалес // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – Тернопіль, 2003. – № 2. – С. 18–22.

Лабівська Х.

Науковий керівник – доц. Винничук О.Т.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ

У статті розкривається сутність інноваційних технологій у педагогічній діяльності. Виокремлюються основні складові виховної технології та рівні її реалізації. Дається загальна характеристика існуючих у педагогічній теорії і практиці виховних технологій.

Розбудова України як суверенної, демократичної та соціальної держави не можлива без випереджального розвитку та модернізації національної системи виховання підростаючого покоління. Зміна ідеологічних орієнтацій суспільства, перебудова економічної моделі розвитку країни супроводжується, на жаль, наростанням в учнівському середовищі соціальної апатії, злочинності, озлобленості, зниження рівня культури спілкування, втрати життєвого оптимізму та інших негативних проявів. Все це вимагає від науковців та вчителів-практиків інтенсифікації пошуку ефективних технологій виховання підростаючого покоління в нових соціокультурних реаліях.

Аналіз науково-методичної літератури свідчить, що специфіці технологічного підходу до виховання підростаючого покоління присвятили свої роботи багато авторів [1; 2; 5; 6; 7; 8]. Але, не зважаючи на проведені дослідження, у педагогічних колективах існує запит на висвітлення проблематики імплементації інноваційних технологій виховних у практику роботи загальноосвітньої школи.

Логіка розгортання заявленого у статті науково-методичного пошуку передбачає послідовні відповіді на такі питання: «Що таке інновації?», «З яких елементів складається виховна технологія?», «Які виховні технології на даний момент існують?».

Під інноваціями у вихованні розуміють процес створення, поширення нових засобів (нововведень) для роз'яснення тих педагогічних проблем, які досі вирішувались по-іншому, а також результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних розв'язань різноманітних педагогічних проблем: оригінальні виховні ідеї, нові виховні технології, форми і методи виховання [7].

У Законі України «Про інноваційну діяльність» зазначається, що інновації – новостворені (застосовані) і

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

(або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [3].

Інноваційна діяльність – це вид діяльності, пов'язаний із впровадженням результатів наукових досліджень у галузі освіти, а також сучасних досягнень психолого-педагогічних наук у педагогічну практику.

Об'єктами інноваційної діяльності є нові знання, освітні технології і програми, проекти, навчальний та виховний процеси, організаційні та адміністративні рішення, а також рішення іншого характеру, що мають позитивний вплив на поліпшення якості та вдосконалення освіти [5].

Поряд з поняттям інновації у вихованні вживається термін «інноваційні виховні технології» – це система педагогічних засобів, форм, методів, їх етапність та послідовність, спрямована на розвиток духовних здібностей учнів як вирішальних для розвитку ціннісної системи людини. [7].

Мета інноваційного виховання на відміну від традиційного спрямована не на засвоєння учнями прийнятих у суспільстві цінностей, норм, відношень та зразків поведінки, а перш за все, на розвиток особистості учня, проектування і становлення унікального образу його життєдіяльності, зацікавленості кожної дитини у виявленні свого життєвого досвіду, прояву своєї індивідуальності, створення для дітей і дорослих ситуацій вибору та успіху, побудові діалогічних форм спілкування. [8].

Вони передбачають перебудову всього закладу під певну ідею, концепцію або створення нового освітнього закладу на базі попереднього.

На думку провідних вітчизняних учених основними елементами виховної технології повинні виступати: конкретизована (конкретна) мета виховної діяльності; завдання, що конкретизують дану мету; цільова група виховної діяльності (конкретний учень, група, клас, школа); очікуваний кінцевий результат; критерії, за якими будуть оцінюватися результативність та ефективність виховних впливів; власне зміст виховної діяльності як спільної діяльності вихователя й вихованця; форми виховання; методи здійснення виховної роботи; часовий проміжок, протягом якого буде здійснюватись виховна робота за даним проектом [1; 4; 5].

У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях:

- форма організації інноваційної діяльності;
- сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення
- актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти;
- зміни в освітній практиці;
- комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового
- практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень;
- результат інноваційного процесу.

В різних джерелах можна зустріти різну класифікацію інноваційних виховних технологій, та найпоширеніші серед них такі:

- Технологія виховання успішної особистості;
- Персоніфіковане (індивідуальне) виховання;
- Технологія інтегрованого виховання;
- Проектна технологія;
- Ігрова технологія;
- Розвивальне виховання;
- Технологія саморозвитку особистості;

Переходячи до розгляду проблематики ієрархічності освітніх технологій, доцільно відзначити, що автор фундаментальної праці «Енциклопедія освітніх технологій» Г.К. Селевко виокремлює чотириохрізнову структуру реалізації педагогічних технологій в освітній галузі (таблиця 1) [6].

Таблиця 1

Характеристика основних рівнів вертикальної структуризації педагогічних технологій

№	Назва технології і рівня реалізації	Загальна характеристика
1	Метатехнології (соціально-педагогічний рівень)	Забезпечують освітній процес на рівні реалізації соціальної політики у сфері освіти. Це загально-педагогічні технології, що цілісно охоплюють освітній процес у країні, регіоні, навчальному закладі.
2	Макротехнології (загальнопедагогічний та загально- методичний рівень)	Забезпечують освітній процес на рівні галузевих педагогічних технологій, що охоплюють діяльність у межах будь-якої освітньої галузі, області, напряду навчання або виховання, навчальної дисципліни.

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

3	Мезотехнології (модульно-локальний рівень)	Забезпечують освітній процес на рівні вирішення часткових, локальних дидактичних, методичних або виховних завдань.
4	Мікротехнології (контактно-особистісний рівень)	Технології спрямовані на вирішення вузьких оперативних завдань, що відносяться до індивідуальній взаємодії або самовзаємодії суб'єктів педагогічного процесу.

У контексті нашого дослідження з позиції організації та управління виховним процесом, науково-методичний інтерес представляють мета і макротехнології виховання.

Г.К. Селевко, відзначаючи велику кількість існуючих у педагогічній науці підходів та концепцій виховання учнівської молоді, застерігає, що багато з існуючих концепцій не розроблені до рівня технологій або існують у локальному варіанті. В узагальненому варіанті погляди *вченого на існуючі виховні технології наведені в таблиці 2.*

Таблиця 2

Характеристика виховних технологій

<i>Назва технології та її автор</i>	<i>Мета</i>	<i>Витоки, різновиди, послідовники</i>
Технологія комун. виховання радянського періоду (В. Ленін, І. Сталін та ін)	Формування гармонійної особистості, активного будівника та захисника комунізму	1. Виховання у перші роки радянської влади. 2. Школи-комуни 20–30 рр. 3. Комуністичне виховання в 50–80 рр.
Технологія «жорсткого» колективного виховання А. Макаренка	Формування учнівсько-робітничого колективу та через нього суспільно спрямованої особистості	1. Виховна технологія Ф. Брюховецького. 2. Соціальна реабілітація Г.-Х. Кофода.
Технологія колективно творчого виховання І. Іванова	Виховання людини-творця, гуманіста, засобами комунарського виховання і колективних творчих справ	1. Технологія спільного творчого виховання С. Шацького. 2. Технологія індивідуальної педагогічної підтримки у вихованні (О. Газман)
Технологія гуманного колективного виховання В. Сухомлинського	Формування морально-вихованого мислителя, який любить Батьківщину та свободу	Велика кількість ЗОШ, особливо в Україні, що розвивають ідеї геніального педагога.
Технологія виховання на основі системного підходу (Л. Новікова)	Формування всебічної та гармонійної особистості засобами виховного середовища та простору	1. ЗОШ для важковиховуваних ім. Ф. Достоєвського 2. Школа-комуна ім. III Інтернаціонала (1920 р., м. Одеса).
Технології персоніфікованого виховання	Виховання особистості, яка гармонійно поєднує індивідуалістичні та колективістські якості	1. Модель індивідуалізованого творчого виховання (І. Волков). 2. Модель індивідуальних освітніх програм (В. Шадріков).
Виховання у процесі освіти (І. Герbart)	Установити зв'язок між набуттям учнем знань, умінь, навичок, засвоєнням досвіду творчої діяльності та формуванням емоційно-ціннісного ставлення до світу, один до одного, змісту навч. матеріалу	1. Школа без невдач (У. Глессер). 2. Школа успіхів (О. Казакова). 3. Школа на природі (В. Музалев). 4. Композиція «урок – позакласний захід».
Технології релігійного виховання	Виховання здатності протистояти внутрішньому злу, допомога дітям у звільненні їх від влади гріха	1. Релігійне виховання в зарубіжних школах 2. Негативні відхилення (язичництво, сектантство, секти, культи, містика, магія, окультизм, забобони)

Отже, підсумовуючи наведене вище, доцільно зробити наступні висновки:

1) під інноваційними виховними технологіями доцільно розуміти систему педагогічних засобів, форм, методів, їх етапність та послідовність, яка спрямована на розвиток духовних здібностей учнів як вирішальних для розвитку ціннісної системи людини;

2) педагогічний інструментарій може претендувати на статус виховної технології, якщо він складається з таких основних елементів, як мета, завдання, цільова група, очікуваний результат, критерії оцінювання результативності, зміст, форми, методи та часовий проміжок;

3) на даний момент окремі класифікації педагогічних технологій виокремлюють близько 8-10 виховних мета- та макро- технологій, що мають свої витoki, різновиди, послідовників. Дані технології можуть бути в цілому або частково використані для розбудови високоефективного виховного простору сучасної загальноосвітньої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех І. Д. Виховання особистості: [Монографія]: у 2 кн. / І.Д. Бех. – К.: Либідь, 2003. – Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретично технологічні засади. – 280 с.
2. Інноваційні технології громадянського виховання учнівської молоді: Навч.-метод. посіб. / Т. Дем'янюк, Т. Умурзакова, Л. Манюк та ін. – К., 2003. – 263 с.
3. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
4. Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загально-освітніх навчальних закладів України: Наказ МОН №1243 від 31.10.11 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/24565/
5. Психологічні особливості ефективності виховних технологій: Монографія / Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка; За заг. ред. М. Савчина. – Дрогобич: Коло, 2005. – 184 с. – Бібліогр.: с. 179–180.
6. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий: в 2 т. / Герман Константинович Селевко. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – Т.2. – 816 с.
7. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології: Навч.-метод. посіб. / Г. І. Сорока; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т післядиплом. освіти. – Х.: Ранок, 2002. – 128 с.
8. Трухін І. Психолого-технологічні основи шкільного виховання: Навч. посіб. / Ігор Трухін, Олександр Шпак; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Дрогобич: Вимір, 2003. – 404 с.

Малик А.

Науковий керівник – доц. Винничук О.Т.

СПІВПРАЦЯ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Успішна реалізація завдань реформування й оновлення освіти, розбудови національної школи України значною мірою залежить від узгодженості зусиль сім'ї та педагогічних колективів навчальних закладів, їх співдружності та єдності цілей, завдань, змісту виховання підростаючих поколінь. Первинним виховним інститутом є сім'я з її мікросередовищем, традиціями і соціальним досвідом, який хоча й не існує ізольовано від суспільства, залишається певним чином відокремленим осередком зі своїми цінностями та установками. У процесі розвитку, виховання і навчання підростаючих поколінь школа входить у безпосередні взаємостосунки з батьками учнів, стикається з їхнім впливом, враховує його і певним чином корегує. Від того, наскільки злагодженими будуть взаємостосунки цих двох інститутів, багато в чому залежить успіх формування особистості дитини [2, с.10].

Таким чином, метою статті є аналіз впливу сім'ї на фізичне виховання дитини.

Фізичне виховання в сім'ї передбачає вирішення наступних завдань:

- збереження і зміцнення здоров'я;
- підвищення фізичної та розумової працездатності;
- загартування організму, підвищення його адаптаційних можливостей, опірності;
- всебічний фізичний розвиток, що є критерієм якості і ефективності системи фізичного виховання дітей загалом;
- розвиток у дітей рухових якостей за рахунок систематичного виконання фізичних вправ;
- озброєння дітей теоретичними знаннями з валеології, гігієни, фізичної культури й спорту;
- виховання у дітей стійкого інтересу, потреби до систематичних занять фізичними вправами;
- можливе усунення недоліків та вад фізичного розвитку (порушення постави, плоскостопості тощо)

Як для педагогічної теорії, так і для практики до недавнього часу при визначенні відносин між школою і сім'єю щодо здійснення виховного впливу на особистість дитини, характерним було вживання досить широкого кола понять, основними з яких були «робота школи з батьками», «спільна діяльність школи і сім'ї», «єдність сімейного і суспільного виховання», «взаємозв'язок», «спільні зусилля», «узгоджені дії», «співробітництво сім'ї та школи», «взаємодія» тощо. Однак, аналіз науково-педагогічної, психологічної, методичної літератури, дозволяє зробити висновок, що всі вищезазвані